

**Nogle Aar af Admiral Niels Lauritzen Barfods Levnetsløb.
Født 1650, 5. April. Død 1730, 23. Februar.**

Ved **H. D. Lind.**

I. 1677 og 1679.

Efterat Barfod havde gjort et Par Rejser til Ostindien, blev han 22. Marts 1675 »antaget ved Bremerholm« som Løjtnant med 20 Dlr.s Maanedsløn (foruden Kostpenge om Bord) og oplevede derpaa saavel Generaladmiral Curt Adellers Togt i Østersøen som ogsaa n. A. Admiral Niels Juels og Generaladmiral Cornelis Martenz Tromps Sammenstød med de svenske. Da Barfod i Decbr. 1676 førte Galioten »Concordia«, strandede Skibet i Nærheden af Præstø; men dette Forlis blev dog ikke lagt ham mere til Last, end at han endnu samme Maaned paa Kongens Befaling blev udseet til Fører af det noget større »Carlshavn«. Dette Skib, som var kommet i de danskes Besiddelse ved Indtagelsen af Bodekul Skanse i Oktbr., var efter svensk Opgivelse en »Jagt«, 68 Fod lang og 18½ Fod bred; men i Følge en dansk Kilde havde »Fregatten« 24 Kanonporte; dette sidste Tal er efter al Sandsynlighed dog altfor højt; et Skib med de angivne Dimensioner førte i de Tider som Regel kun halvt saa mange Kanoner, der var af meget lille Kaliber; Besætningen kan ikke have været meget over 30 Mand. 2. Febr. 1677 tilsagde Tromp Løjtnant Barfod Traktement som »Kaptejn-Kommandør« (o: Chef) paa »Carlshavn«, nemlig 40 Dlr.s Maanedsløn foruden Kostpenge, og 19. Marts udstedte Admiralitetet Beskikkelsessedlen for ham. Skibets andre Officerer, som sendtes ham om Bord, kendes ikke.

12. April fik han det Hverv at underlægge sig Kaptejn Johan Skinkels Kommando paa »Svenske Falk«¹⁾ for at krydse i Østersøen mellem Møen, Rygen og Svenskekyst. 1. Maj skal han alene

De utrykte Kilder findes alle i Rigsarkivet; blandt dem talrige Indberetninger og Rapporter fra Barfod selv, især for Aarene 169.) og 1693 og flgd. Af trykte Kilder: J. H. Lützow, Efterretninger om danske Søofficerer, 26 f. D. biogr. Løksk. 1, 529. Barfods ikke ganske tydelige Underskrifter kan læses som: N. Laurentze(n) Barfod. Hans Samtid skrev Efternavnet: Barfoed.

¹⁾ J o h a n S k i n k e l til Gjerskov, Søn af Laurids S. og Sophie Vernersdatter Parsberg. Født 1649, Lærling 1670, »Kaptejn og Kommandør« 1675, Kaptejn 1679, Chef for Værftet i Frederikstad 1683, (der 1687 flyttedes til Christianssand), Schoutbynacht 1684; afskedigedes 1690) som Værftchef, og blev Admiralitetsmedlem 1699 og Viceadmiral 1703. Død 1704. Adelsaarbog 1916. D. biogr. Løks. 16, 42.

krydse mellem de samme Øer og Gedsør Rev for at visitere Skibe; hvis han træffer Skinkel, skal han dog slutte sig til ham. Otte Dage efter kaldes han hjem for at indhente ny Ordre, og 11. Maj ligger han til Ankers ved Dragør og indberetter en modtaget Skipper-efterretning, — der dog viste sig paalidelig nok, — at nemlig Svensken var klar til at gaa i Søen med 30 Krigsskibe; og tillige, at Fjenden paa Svenskekysten pressede Baade og Fartøjer, som skulde føre Folk, Proviant og Ammunition til Hæren; han faar derfor Ordre til at bemægtige sig disse Fartøjer; ved Ystad lykkedes det ham ogsaa at ødelægge en svensk Kaper. Han iagttog samtidigt et mærkeligt Luftsyn¹⁾, hvori han kunde skelne to Hære, der kæmpede med hinanden; men Sejren tilfaldt den, som rykkede frem fra Vest. Selv om Synet kunde opfattes som et Varsel om Sejr for de danske Vaaben, viste de straks derpaa følgende Begivenheder, at det for Barfod bebudede en Ulykke.

Fredag 18. Maj i Hundevagten observeredes fra »Carlshavn« fire Sejlere, der ansaas for Handelsskibe og som førte brandenburgsk Flag. Barfod gav dog Ordre til at jage dem. Men da det dagedes, udbrød han paa sit Sømandssprog: »Det er Djæveln og ikke Koffardiskibel« og lod gøre klart Skib, idet han formanede sine Folk til at gøre deres Bedste. Da de fire kom i Kanonskuds Afstand, viste de svensk Flag og gav »Carlshavn« et Lag. Det saas nu, at det var tre Kapere: »Postillion«, 24 Kanoner, »Falken«, 12 K. og »Posthornet«, 8 K., samt en Brander. Ligeoverfor denne Overmagt maatte »Carlshavn«, der var i Læ, stræbe med Sejl og Aarer at undkomme; men ved Drejningen af Skibet blev Mersefaldet skudt over, medens Fjendens Kanonade kun kunde besvares af de danske Bougkanoner, som Skipperen, Christen Jensen, selv affyrede. Men desuden indjog Fjendens Angreb Mandskabet en panisk Skræk. Barfod opfordrede atter Folkene »at slaa til, da der ingen anden Udvej var at se til Redning«; og nogle enkelte svarede da ogsaa: »Gerne!« Andre derimod raabte, at det var til ingen Nytte, de blev dog tagne til Fange; og hvis de blev kvæstede, blev de ikke tilseete, da Bartsøkæren om Bord laa syg i Køjen; ja, de fleste holdt sig nede i Rummet og vilde ikke fægte. Da »Carls-havn« til sidst kun laa et Stenkast fra Fjenderne, og Skibet ikke kunde bjerpe sig for deres fortsatte Skyden, maatte Barfod stryge, hvorpaa han og Skibet næste Dag førtes til Ystad.

Skibet kom ikke mere i de danskes Besiddelse, hvad man dog havde haabet; men Barfod selv blev efter et Par Maaneders Fangenskab rançonneret og kom dernæst i Septbr. som Løjtnant om Bord paa Orlogsskibet »Frederik III«, hvis Chef Kaptejn Iver

1) Stolpe, Dagspressen 2, 175.

Hoppe¹⁾ var. Barfod maa paa dette Skib have været til Stede ved Landstigningen paa Rygen i Septbr. og paa Skibets farlige Hjemrejse i Oktbr. under en 5 Dages forrygende Storm. Kongen, som var om Bord, gav ved Ankomsten til Dragør som Tak 200 Dlr. til Fordeling blandt Skibets Officerer og Mandskab²⁾.

Men Tabet af »Carlshavn« gav Anledning til en nedsættende Omtale, som maatte krænke Barfods Æresfølelse. For at standse denne onde Folkesnak foranledigede han senere, 1679, at de Skippere og menige, som havde været med paa Skibet under Affæren og endnu var i Live og til Stede, 23. Januar blev stævnedes for Under-Admiralitetstretten for at aflægge Vidnesbyrd til Sagens Oplysning. I en Memorial til Over-Admiralitetstretten af 18. Febr. klagede han dernæst over »de haarde Angivelser imod ham«, som gik i Svang om, at han »ikke havde brugt Sømands Forsigtighed og gjort sin yderste devoir« ved »Carlshavn«s Overgivelse. Endelig fremkom han 25. Febr. for sidstnævnte Ret med en »Udskrift« af Vidnesbyrdene ved det omtalte Forhør, — hvoraf vor Beretning om Affærens Gang er en Gengivelse, — og endvidere med en Attest (af 16. Januar), underskrevet af Kaptejn Jonas Rusch og Løjtnant Peter Bley, der begge havde været om Bord paa Kaperen »Falken« og nu selv var komne i dansk Fangenskab. Retten lod Barfod træde af og undersøgte baade »Udskriften«, hvoraf fremgik, at ingen kunde beskyldte ham for lacheté, men alle maatte erkende, at han havde gjort, hvad han kunde, — og tillige »Attesten«, der lød paa, at ingen brav Soldat med Sandhed kunde sige andet, end at Barfod den Gang havde gjort sit Bedste. »Da Retten nu fornåm, at Barfod var uskyldig i det, der var ham paasagt, og at han ej kunde have gjort videre, end gjort var«, blev Barfod atter indkaldt og paahørte det Tilsagn, Retten nu gav ham, at »hvis (o: hvad) hannem af en eller anden kunde være tillagt, ej skulde geraade hannem til ringeste Hinder eller Forklejning i nogen Maade«.

Straks efter Retshandlingen fik Barfod desuden Lejlighed til i Gerningen at skaffe sig Æresoprejsning. Han var i Aaret 1679 blevet Chef for Orlogsskibet »Delmenhorst« (44 Kan. 200 Md.) og havde 31. Marts faaet Ordre til sammen med Bagge Knudsen Busch³⁾, Kaptejn paa »Den flyvende Hjort« (38 Kan. 200 Md.)

¹⁾ I ver Hoppe, Søn af Handelsmand Hans H. og Karen Iversdatter Bruun paa Christianshavn. Født 1649, »Kaptejn og Kommandør« 1675, Schout-bynacht 1678, Inspektør over Nyboder fra 1682, Viceadmiral 1684, Admiralitetsraad 1688, død 1693, (adlet 1777). D. biogr. Leks. 8, 73.

²⁾ Marquard, Kgl. Kammerregnskaber, 175.

³⁾ Bagge Knudsen (Busch) født c. 1627 i Christiania. Kaperkaptejn og derpaa Aarskaptejn 1677. Kaptejn I 1686. Død 1687. Lützow, Søoff. 139.

at føre det svenske Militær, som i Decbr. f. A. var strandet paa Bornholm og gjort til Krigsfanger, bort fra Øen til København. 5. April skriver Rigsadmiralen Henrik Bjelke, at de 2 Skibe er sejlfærdige. Efter at have udrettet andre Hverv laa de 3. Maj i Dagningen nord for Hasle og havde faaet en Del af Fangerne om Bord, da fire fjendtlige, vistnok mindre Orlogsskibe, førte af en Schoutbynacht, viste sig. De var ventede, og begge de danske Kaptejner var fast besluttede paa at optage Kampen imod dem. De fangne svenske Officerer »pindedes inde« i Kahytten med 2 Kanoner for hver Dør, og de menige indespærredes i Rummet med stærk Vagt ved Lugerne; 30 Mand bad dog om at maatte blive oppe og gøre tro Tjeneste; de sveg ikke den Tillid, man viste dem. De danske Skibe beholdt Luven, da Vinden var dem gunstig. Barfod bandt an med tre af Svenskerne; og da de var blevet »trætte«, kom han »Flyvende Hjort« til Hjælp, der hidtil havde kæmpet med den fjendtlige Schoutbynacht uden Resultat; da denne sidste nu vilde dreje af, fik han et Lag langskibs af Busch og straks efter, da han passerede Barfod, et til, saa at Galleriet (Agterspejlet) faldt ned og de svenske udstødte et højt Skrig; — og saa »viklede Schoutbynachten efter halvanden Times Fægtning sit Flag om Flagstokken paa Mesanmasten og gik sin Vej med de andre, — hvoraf kan gisses, at Schoutbynachten var død«, saaledes ender Rigsadmiralen sin Indberetning om Træfningen. De danske forfulgte en Times Tid, drog derpaa til Rønne for at reparere Takellagen, indtog flere Fanger endnu, afsejlede 4. Maj og kom efter et Par Dage til København med alle 530 Fanger og uden at have mistet en eneste Mand, og det uagtet der var sprunget en Kanon paa »Delmenhorst«. De danske havde sparet deres Krudt, »indtil de kunde kende det hvide i Øjnene paa Svenskerne«; men saa sparede de heller ikke paa det; der var bortskudt hele 3000 Pund¹⁾.

Efter Krigens Afslutning 1679 kunde en Del Officerer undværes; det blev derfor paalagt de enkelte Admiraler og det samlede Admiralitet at indgive Forslag om, hvilke Personer der kunde beholdes i Tjenesten som faste Aarstjenere, og hvilke der kunde afskediges. Om Barfod ytrede Viceadmiral Christian Bjelke²⁾ den Mening, at han kunde afgaa, »da han gis an (angives) ej at have gjort sin devoir, den Tid han blev taget med hans Skib »Carlshavn«

¹⁾ Sten Jacobsen. Den nordiske Krig, 225. Uldall, Nr. 669 Folio, Kgl. Bibl. Molbech, Jens Bircherods Dagbøger, 198.

²⁾ Christian Bjelke, Søn af Hans B. og Anne Olufsdatter Rytter, født 1645, Løjtn. 1666, Kaptejn 1668, i Ostindien 1669—72, Schoutbynacht 1675 eller 1676, Viceadmiral 1676, Admiralitetsraad 1678, Admiral 1682, hvid Ridder 1684, død 1694. Lützow, Søoff. 69. D. biogr. Leks. 2, 324.

af de svenske, og helles (o: ellers) i Slaget. Mens han maa have gode Venner«. — De dunkle Ord, som Christian Bjelke her anfører om »Slaget«, kan maaske hentyde til Barfods Deltagelse paa »Delmenhorst« i Kampene ved Kalmarsund 1679. Den 26. Juni, da det svenske »Laksen« blev erobret, havde Barfod maattet trække sig tilbage for ikke at blive ødelagt af nogle Brandere; og 20. Juli, da det svenske »Nøglen« blev ødelagt, løb »Delmenhorst« paa Grund og kom uskadt af; men trods al anvendt Umage dog ikke før e f t e r Kampens Ophør. — Disse Uheld kunde sikkert ikke med Føje bebrejdes ham; dertil var Farvandet for snævert og grundet og de øvrige Forhold for vanskelige.

Trods Christian Bjelkes ugunstige Votum og det af ham fremsatte Rygte stemte Generaladmiralløjtnant Niels Juel og Admiral Henrik Span¹⁾ dog f o r at beholde Barfod i Tjenesten som Aarskaptejn; men medens Juel satte ham som Nr. 7 i Officerernes Række, hvorved Barfod opnaaede en Aarsløn paa 400 Dl., satte Span ham som Nr. 15, hvorved Gagen kun blev 300 Dl. Det samlede Admiralitet fulgte Niels Juels Indstilling, som Kongen derpaa sanktionerede 13. Decbr. 1679.

Et Rygte, selv om det er nok saa ugrundet, er meget sejglivet. Hvad Christian Bjelke i sin Tid havde fortalt, men dog kun som noget, »man siger«, det viste sig at være i Live endnu en halv Snes Aar derefter som en sikker Kendsgerning og i betydelig »forbedret« Skikkelse, da Henrik Span i 1690 mente at kunne anføre i en Embedserklæring om Barfod, at »han har givet sit Skib over til de svenske foruden at skyde eet Skud derfor!

II. 1683—1684.

Ved Arnager paa Bornholms Sydøstkyst var der blevet fundet en Plads ud for Kystlinien, der var saa meget omgærdet af Stenrev, at man efter gentagne Undersøgelser, Opmaalinger og Kortlæggelser i 1683 (Skrivelser derom af 15., 18., 25. Septbr. og 8. Oktbr.) var naaet til den, som det snart viste sig, f o r let vundne Overbevisning, at der indenfor disse Rev maatte kunne anlægges en mindre Orlogshavn. Barfod havde d. A. som Chef paa »Nældebladet« (54 Kan. 254 Md.) deltaget i Aarets store Udrustning, der dog ikke medførte krigerske Begivenheder; han fik nu (7., 10. og 25. Novbr.) det Hverv at overvintre i Arnager ved »den liden Fregat Stjernen« for i Praksis at prøve, om denne »Havn«

¹⁾ H e n r i k S p a n, født 1634 i Grevskabet Schauenburg; blev Kaptejn 1677 og s. A. Viceadmiral, Admiralitetsraad 1678; fik fra 1680 Overopsynet over Bremerholm; Admiræl 1682; Vaabenbrev 1683; hvid Ridder 1684; Patron for Bremerholms Kirke 1687; Holmens Admiral (Chef) fra 1690; død 1694. Lützow, Spans Levnet. D. biogr. Leks. 16, 186.

ogsaa ved Vintertid frembød et sikkert Leje for Skibe. Fregatten havde indtil 1678 ført Navnet »Antoinette« og var normeret til 14 Kanoner og 30 Mands Besætning. Barfod instrueredes til, sammen med Løjtnant Lavrits Munk¹⁾, at oplægge og aftakle Skibet i Arnager og Vinteren igennem observere Vejr-, Strøm- og Isforhold og opmaale og afpejle Stedet, samt efter fyldestgjort Hverv vende tilbage til København ved Foraarstid med en Ladning Asketømmer. Man ventede altsaa Skibet tilbage i god Behold. Men hvis Opgaven havde været at bevise Havnens Ubrugbarhed, kunde man ikke let have valgt nogen heldigere Vinter. Det hele Togt blev som en fuldstændig Nordpolsekspedition²⁾.

Barfod afsejlede 30. Novbr., men kunde først 14. Decbr. komme til Anker indenfor Revene og maatte allerede under Aftaklingen døje Snestorme, som lod Skibet slingre saa stærkt, at ingen kunde faa Fodfæste paa Dækket. Kulden øgedes, alt drikkeligt bundfrøs, og Skibet omringedes af høje Isbjerger, som kun kunde holdes fra Livet ved stadig Vækning. Mandskabets uafbrudte Strabadser fremkaldte Hallucinationer, hvorunder man hørte forfærdende Lyde. Og endelig 13. Marts 1684 brød Ismasserne op fra Revene, anfaldt Skibet og knuste det under Vandlinien, saa at det sank paa 9 Fod Vand, hvor det blev staaende, men udsat for voldsomme Brændinger og Styrtesøer; dog reddede Mandskabet sig i Land. — 19. April vendte Besætningen tilbage til København paa et Par Galioter, som Admiralitetet havde afsendt efter den. Sommeren derefter skikkedes Admiralitetsraad Christoffer Sehested³⁾, Generalmajor Carl Henrik von der Osten⁴⁾ og Admiral Henrik Span til Bornholm for at stille Forslag om Øens Defension; de synede ogsaa Arnager, men, som de udtalte i en Skrivelse af 30. Juni, de »estimerede«, at der var mere sikker Ankergrund u d e n f o r Revet, da man derfra lettere kunde naa rum Sø. Dermed maatte Arnager-Projektet ansees for skrinlagt for denne Sinde.

For Barfod var Forliset et beklageligt, men uundgaeligt

¹⁾ Lavrids Munk, Søn af Lavrids M. til Havbro og Birgitte Baggesdatter Griis. Født c. 1660, til Søs (som Pæge hos Kongen og hos Niels Juel) 1675—79. Løjtn. 1679. Kaptejnlojtn. 1684. Kaptejn III 1689. Død 1691. Adelsaarb. 1905.

²⁾ Tidsskrift f. Søvæsen 1917, 288 f.

³⁾ Christoffer Sehested til Nislevgaard var fra 1677 Medlem af de forskellige Kommissariater for Land- og Søetaten og blev 1679 Raad i Admiralitetet; han havde stor Magt ved Holmen; baade 1683 og 1689 var han om Bord som Raadgiver for Niels Juel paa de i disse Aar udrustede store Flaader Afskedigedes fra sine Bestillinger 1694 og døde 1699. D. biogr. Leks. 15, 493.

⁴⁾ Carl Henrik v. d. Osten blev 1677 Generalmajor og Kommandant i Christiansstad, som han forsvarede med stor Dygtighed. Død 1691. D. biogr. Leks. 12, 457.

Tilfælde, som ikke med Rette kunde opføres paa hans Debetside, og vi hører da heller ikke om nogen efterfølgende Undersøgelse af hans Forhold under Affæren; de styrende maa have haft en Følelse af, at Barfod ved denne Lejlighed havde faaet en Uriaspost til-delt. Allerede 12. April var han atter bestemt til Chef for »Nælde-bladet«, da Flaaden ogsaa i 1684 maatte holdes i Beredskab. I Søofficerskorpset skete der henimod Slutningen af Aaret en Reduktion, som ramte adskillige, men gik Barfod forbi. 2 Aar efter havde han opnaaet forhøjet Aarsløn (500 Dlr.), og 1690 var han den næstøverste af de saaledes lønnede »Kaptejner af første Klasse«. Af de Vidnesbyrd, som Admiralerne d. A. skulde afgive om Sø-officererne paa Konduitelisten¹⁾, var Henrik Spans den ugunstigste for Barfod; Span opfrisker Historien om »CarlsHAVN« (Side 133) og drager deraf den Slutning, at der ikke kan siges meget om hans Soldaterskab, selv om det maa erkendes, at han er en god Sømand. Christian Bjelkes Dom er bl. a., at Barfod ingen Dranker er; men Niels Juel viser sig ogsaa her som en af de »Venner«, Barfod i Følge Bjelkes Ord havde; Juel skriver nemlig: »Han ingen har givet Aarsag til at klage over hans Forhold, men har forrettet hans Tjeneste vel og er noksom en god og dygtig Officeer til Kongens Tjeneste, hvor Kongen behager ham at employere«.

Men 1690 blev et ondt Aar for Barfod.

III. 1687.

Den 12. April 1687 holdt Barfod Skifte efter sin første Hustru paa sin Embedsbolig, Laksegade Mtr. Nr. 290. Hans Frue havde heddet Janicke med Tilnavnet Bærents, da hun utvivlsomt var en Stifdatter af kgl. Skibskaptejn Bærent Andersen Fischer²⁾ (oftest kaldt Kaptejn Bærnt eller Bæhr), der døde 1675, 21. Marts om Bord paa »Oldenborg« paa Hjemvejen efter en langvarig Rejse til Ostindien og efterlod sig en Enke, som ogsaa førte Navnet Janicke og som allerede maa have været Enke, da han ægtede hende; som Enke ogsaa efter ham døde hun selv 1681, 31. Marts; da hun hørte til Romerkirken, udstedtes 5. Apr. kgl. Tilladelse til hendes Jorde-færd paa Holmens Kirkegaard, hvilket skete n. D.³⁾.

I Admiralitetets Domsbog for 1681 findes under 16. Juni indført en Retssag, hvorunder Barfod og afskediget Maaned-

¹⁾ Tidsskr. f. Søvæsen 1861, 171.

²⁾ Bærent Andersen (Fischer) var 1658 Maanedsløjt., 1660 Kaperkaptejn, 1665 Aarsløjt. og 1668 Kaptejn. 1672 begyndte han sin Rejse til Ostindien paa »Oldenborg«. (Museum 1893, 1, 309 f.). Død 1675.

³⁾ Persh. Tidsskrift 6, 1. 26.—7, 1. 72. Holmens Kirkebog.

kaptejn Willem den Deutz (Dietz, Dytz)¹⁾ indstævnes for at indfri en Obligation, som Kaptejn Bærent havde udstedt paa Ostindierejsen. Begge disse to Personer havde tjent under Kaptejn Bærent paa »Oldenborg«, den første vel som Styrmand, — Kaptejn blev han i k k e paa Skibet, — den anden som »Boutellier« (Proviant-skriver). Uagtet Domsbogen under Tiden kan være uheldig i sine Angivelser af Slægtskabsforhold²⁾, maa den Oplysning, som Dommen, der er afsagt i nævnte Retssag, bringer os, dog vel i dette Tilfælde staa til Troende, nemlig, at Janicke, Kaptejn Bærents' Hustrus oprindelige Navn er Janicke le Feurs (eller Feuvre), og at de to indstævnte Personer, Barfod og den Deutz, har denne Janicke le Feurs til »Moder og Svigermoder«. Retssagen selv ophæves, da Arvingerne, hvortil de to Mænd altsaa hører, har fragaaet Arv og Gæld efter hende, hvorfor Fordringen henvises til hendes Dødsbo. Men forholder den anførte Oplysning sig rigtig, maa man endvidere antage, at denne ældre Janicke i sit første Ægteskab har været gift med en Person, hvis Efternavn var den Deutz, og at hun i dette Ægteskab har haft to Børn, nemlig 1) Sønnen Willem og 2) Datteren Janicke, født c. 1649, senere Barfods Hustru. Denne Datter fører i Følge Holmens Kirkes Dødebog Tilnavnet: »von Ducers«(?) og i Følge Skiftebogen: »Dendussens«, begge Ord aabenbart Forvanskninger af »den Deutz«. Saaledes kan Janicke le Feurs altsaa blive Willems »Moder« og Barfods »Svigermoder«, ligesom ogsaa Janicke Dendussens maa have været Enke, da Barfod ægtede hende. Og hendes ellers ubekendte første Ægtefælle kan kun tænkes at have haft samme Efternavn som hans efterladte Søn (født c. 1672), nemlig Thurene.

Barfods Hustru »Janicke Bærents« døde 1687 i Barselseng 38 Aar gammel, og begravedes tillige med deres nyfødte Søn Niels 11. (eller 12.) Marts; den dertil fornødne kgl. Bevilling³⁾ udfærdigedes først 5. April. At hun nemlig ligesom Moderen hørte til Romerkirken, fremgaar ogsaa af Boet, hvori der efter hende fandtes et Paternosterbaand med et Sølvkrucifiks, 2 Bønnebøger med Sølvbeslag og 4 »katolske« Bøger. Dog var der ingen Mangel paa Guldkæder, Juveler, Diamantringe, forgyldt og hvidt Sølv, til en samlet Værdi af 755 Sletdlr. (à 64 Skilling). Af andre større Poster opføres 750 Sldlr. for Barfods tilgodehavende Gage og 1950 for

¹⁾ Willem den Dytz blev 1671 ansat som »Botellier« paa »Oldenborg«, blev 1675 Maanedsløjtn. og 1677 Maanedskaptejn; som saadan var han 1677—79 »1ste Kaptejn« (Flagkaptejn) paa forskellige større Orlogsskibe (»Anna Sophie«, »Julius Cæsar«, »Charlotte Amalia«). Ved Krigens Slutning blev han opsat til at aftakkes.

²⁾ Persh. Tidsskrift 1913, 59.

³⁾ Persh. Tidsskrift 1916, 72.

hans Ejendomshus. Hustruens Begravelse havde kostet 123 Sdlr. Hele Boet, som udgjorde 4264 Sdlr. Brutto og 1916 Netto, overtog Barfod selv mod at udsætte en Kapital paa 1050 Sdlr. til Bedste for den 15aarige Stifsøn Jan Jørgen Thurene og at yde ham Føde og Oplærelse, saa længe han opholdt sig i Hjemmet. Jan var dog saa svagelig, at man til sidst tænkte paa at erhverve en Plads til ham i Helsingørs »Kloster« (: Hospital); men 1693 døde »Kaptejn Barfods Søn N. N.« og begravedes 11. Juni. Skiftet efter ham blev holdt 30. Novbr. »Erlige, agtbare, velerfarne og kunstrige Mand«, Mester Philip Hacquart¹⁾, havde været hans Værge.

Vurderingssynet ved Fru Barfods Skifte affattede følgende Beskrivelse af Barfods omtalte Ejendomshus, der var Mtr. Nr. 73 i (Lille) Kongensgade: »Til Gaden 4 Fag, med frie Stolper paa begge Sider (af Huset), to Loft høj. S t u e n til Gaden er 3 Fag, derudi 1 Jærnbilægger paa 2 Messingpiller og 6 Messingknapper, Væggene beklædte med Panel samt 8 Skilderier, Gulvet lagt med Fliser. Et S e n g e k a m m e r paa 3 Fag, en Skorsten, 1 liden Vindovn, bare Vægge, 1 indmuret Vraaskab (Hjørneskab). Et lidet S p i s e k a m m e r med blotte Vægge. — Udi Gaarden en Vindeltrappe op til Salen: En S a l ud til Gaden, bare Vægge, 2 Hylde, Gulvet lagt med røde Sten, 1 Skorsten, 1 liden Bilægger paa 2 Jærnfødder. Et S e n g e k a m m e r med 4 Vinduer ud til Gaarden, blotte Vægge. — Udi Gaarden en Svale med en gammel Vindeltrappe, hvor man kan gaa op til øverste Loft til Gaden; her 2 smaa afdelte K a m m e r s e r. 1 Trævind(e) med Tridse og Reb. Taget maadeligt. — Under Huset en Jord-Kælder, hvori en Skorsten. — I Gaarden: et gammelt Baghus paa 4 Fag; derudi en S t u e med bare Vægge, Fjællegulv og en liden Jærnbilægger; et K ø k k e n med Skorsten, bare Vægge og Stengulv. — Derover en S a l eller K a m m e r s med bare Vægge, Gulvet af Brædder. Et lidet S p i s e k a m m e r. Paa det øverste Loft er Taget maadeligt. — Udi Gaarden fersk Brøndvand med Pompe og Opstander. — Som jordfri Grund og Ejendom — 1950 Sdlr.«

IV. 1690.

Paa Grund af Krigen mellem Storbritannien og Nederlandene paa den ene Side og Frankrig paa den anden gjorde de forenede Sømagter Havet uroligt, da al Skibsfart paa Frankrig skulde hindres. Især hollandske Kapere var slemme imod danske Handelskibe, hvoraf ikke faa blev opbragte. Derfor besluttede den danske

¹⁾ Philip Hacquart blev 1655 Bartskaar paa Holmen og 1658 Livbalbær. Død 1698. Fra Arkiv og Museum 5, 464. D. biogr. Leks. 6, 444 og Persh. Tidsskr., 1921, 150.

Regering at lade Koffardiskibene konvøjere af Krigsskibe; og 25. Febr. blev en saadan Konvojrejse planlagt til Portugal. Barfod bestemtes til at udføre den med »Nældebladet«. Men da dette Skib nu befandtes skrøbeligt af Ælde, foreslog Admiralitetet det erstattet af den svenske Prise »Engelen« (»Gabriel«, 42 Kan. 220 Md.), som ansaas for bedre kapabel til at holde Søen paa det Farvand. De øvrige Befalingsmænd om Bord var: Løjtnanterne Peter Gerritsen og Knud Reedtz og Lærlingen Laurids Valkendorf¹⁾. Men den udsete Fregat var dog heller ikke uden Lyde. Efter at have lært Skibet at kende, skriver Barfod: »Den er helt rank; naar andre kan have Merssejl i Top, maa jeg rebe; naarsomhelst jeg sejler bi en Vind, og det kuler noget temmelig, saa falder hun paa Siden, saa at Stykkerne er ikke langt fra Vandet; det er at befrygte ... under en Lægervæl med Storm, at jeg kunde lægges af. Ellers er Skibet stærkt nok, og jeg skal noksom bruge Fornuftighed, som af en Sømand udkræves«. Senere tænkte han at skaffe Jærnmalm i Norge til at ballaste Skibet med. — Ogsaa Rejsens Maal blev forandret. 19. Marts udstedes en Instruktion, i Følge hvilken han skal afgaa til Flekkefjord i Norge og der tage Fregatten »Lossen« (20 Kan. 65 Md., Kaptejn Georg Carstensen Nyebuhr²⁾) under sin Kommando og derpaa føre de samlede Koffardiskibe derfra direkte til England; paa Londons Revier samles atter Skibe, som konvøjeres tilbage til Norge. Dernæst foretages et fjorten Dags Kryds mellem Norge og Skagen og senere i Kattegattet; men er det nye Hold Handelsskibe endnu ikke samlet, fortsættes Krydset. Derpaa begyndes den anden Konvojrejse fra Flekkerø til England frem og tilbage, ganske som den første, men dog saa kort som mulig. — Der var oprindeligt tænkt at paabyde Barfod endnu en tredje Konvojrejse; men da Admiralitetet paa-

¹⁾ Peter Gerritsen, født c. 1642 i Colberg, blev Løjtnant 1682 og dimitteredes 1691.

Knud Reedtz til Nørlund og Kokkedal, Søn af Tønne R. og Lisbeth Sehested Mogensdatter, fødtes 1663. Blev Lærling 1681, Løjtn. 1686, Kaptejn III 1691, Kaptejn II 1694, Kommandørkaptejn 1697, Kommandør 1701, Schoutbynacht 1704, Viceadmiral 1710, Overanfører for hele Flaaden 1713, Admiral 1714. Afgik med Pension 1719. Død 1734. D. biogr. Leks. 13, 563. Adelsaarbog 1894.

Laurids (Lars) Valkendorf, Søn af Axel V. til Glorup og Helle Sophie Skinkel Lauridsdatter, fødtes c. 1672. Blev Lærling 1688 og Løjtn. 1693; degraderedes 1694 et Aar for en Forsømmelse; var 1695 atter Løjtn.; 1707 Kaptejn og 1711 Kommandørkaptejn. Afsked 1719. Død 1736. Tidsskrift f. Søvæsen 1916, 603.

²⁾ Georg Carstens (en) Nyebuhr, Søn af Carstens Thiessen N. i Frederikstad og født der c. 1654. Kaptejn 1686, Kommandørkaptejn 1697, Kommandør 1703, Schoutbynacht 1710, Chef for Orlogsværftet i Christianssand 1707—10. Død 1713. D. biogr. Leks. 12, 197.

viste, at den vilde falde for sildig paa Aaret, bestemtes det 26. Marts, at den skulde bortfalde, og at »Engelen« straks efter 2den Rejse skulde til København, men »Lossen« oplægges i Christianssand, hvor den hørte hjemme og var blevet ekviperet. — Admiralitetet havde i Udkastet til Instruksen savnet en Bestemmelse om »Føring og Strygning af Vimpel og Fløj i Rencontrer med fremmede Potentaters Skibe og Fregatter«. Om Henstillingen desangaaende blev taget til Følge, kan ikke paavises; men heldigvis blev Barfod, som vi skal se, kun een enkelt Gang paa dette Togt stillet ligeoverfor det vanskelige Spørgsmaal: Strygning eller Ikke-Strygning, uden dog at lade sig tvinge til at træffe noget forkasteligt Valg. Senere (19. Juli) fik Barfod Tilhold om ikke at indlade sig i Disput med nogen fremmed men undgaa al Rencontre; det var dog nærmest Barfods altfor ivrige Fælle paa »Lossen«, som maatte føle sig ramt af dette Forbud.

Barfod skulde efter Bestemmelsen være i Flekkerø ved Udgangen af Marts eller Begyndelsen af April; men først 16. April gik han under Sejl op i Sundet; 24. April blev han observeret under Skagen; Modvind drev ham atter til Sundet, men efter en ny og hurtig Rejse indkom han 29. April til Bestemmelsesstedet. Allerede i den første Rapport derfra maa han klage over Pengemangel; men han melder tillige, at der paa Stedet kun findes faa Skibe, som skøtter om Konvøj; andre har allerede gjort en Englandsrejse uden at blive molesterede af fremmede. — Efter Haanden var der dog samlet en Snes Koffardimænd, som »Engelen« 17. Maj ledsagede til England; Maalet naaedes paa denne »første Rejse« 20. Maj. Da Barfod 9. Juni afsejlede fra Queensbourg paa Tilbagevejen med en Del svenske Skibe, undgik han ikke, at et engelsk Krigsskib (»en Jagt«) sendte ham et skarpt Skud, hvis Kugle blev siddende i »Engelen«s Agterspejl, og som blev efterfulgt af en Opfordring til at stryge Vimpelen. Barfod opgav vel sine Merssejl og hilste med dansk Løsen (3 Skud); men Vimpelen strøg han ikke; og for at undgaa videre Strid benyttede han den gunstige Vind og Strøm og satte af Sted derfra i fuld Fart; Englænderen besvarede dog hans Salut. Ogsaa 22. Maj og 2. og 8. Juni mødte Barfod engelske Krigsskibe og havde hilst dem med Merssejls Strygning og Salut; nogle Orlogsmænd havde besvaret Saluten, men ingen stillede Fordring om Vimpelens Kipping eller »Indpaling«. Barfod naaede 16. Juni tilbage til Flekkerø og vilde proviantere; men medens det manglende skaffedes til Veje, benyttede han Tiden til at krydse i Søen efter Kapere, og 28. Juni var han atter tilbage i Havnen uden at have truffet nogen Fribytter, heller ikke de irske Kapere, som Admiralitetet havde tilskrevet ham om.

Ved sin Tilbagekomst i Flekkerø fandt han ikke mindre end

c. 50 Sejlere, som »Lossen« havde samlet i forskellige Havne; de forøgedes senere med c. 20. »Den 2den Englandsrejse« maatte derfor sættes i Værk. En Ordre fra Admiralitetet af 21. Juni, som var modtaget 2. Juli, og som bød ham at konvøje alle norske Skibe, der ikke turde gaa til Søs af Frygt for Kaperne, maa have været ham en særlig Tilskyndelse til at lægge ud paa ny. 5. Juli var han ogsaa sejlklar, havde uddelt Seinbreve til Koffardimændene og holdt Passiaring¹⁾ angaaende Rendezvous'en paa Yarmouths Red, — en Bestemmelse, som Skibsførerne dog var meget misfornøjede med og vilde have ændret; »det er et sært Folk; hvad de vil, det vil de«, tilføjer Barfod. 9. Juli lod han derpaa det blaa Flag vaje som Signal for Afrejsen og var ogsaa med den favorable Vind næsten kommet ud af Skærene med Handelsskibene, — da en Jolle, udsendt fra Land, naaede ham og bragte et nyt Missive fra Admiralitetet af 28. Juni; det indeholdt den kgl. Befaling af 24. s. M., at han efter at have krydset skulde sidst i Juli være klar til at foretage en Konvøjrrejse »gennem Kanalet«. — Denne Rejse var blevet lovet »de trafikerende« i en kgl. Plakat af 11. Marts og skulde udgaa fra Flekkerø med Slutningen af Avgust som Samlingstermin for Handelsskibene, en Termin, der dog senere, 24. Juni, i et nyt Kongebrev blev fremrykket til ultimo Juli; Portugal var sat som Rejsens Maal og Vestersø, »Oceanen« (Atlantehavet) og Spanske Sø som Rejseroute. Men denne Konvøjrrejse var, som vi har seet, i k k e omtalt i Barfods Instruks og heller ikke i Marts tiltænkt h a m at udføre; den Tanke maa først være fremkommet i Juni ved det andet Kongebrevs Udstedelse, og følgelig maa det Brev, som han modtog 9. Juli, have været vanskeligt for ham at indordne i den ved Instruksen givne Plan. — Straks efter Brevets Modtagelse kunde Barfod ikke andet end i et Postscriptum efter et færdigskrevet men endnu ikke afsendt Brev give det Svar, at »han med største Skyldighed skulde efterleve den givne Ordre«, idet han tilføjede, at han paa det Tidspunkt just var i Færd med »straksen at gaa Sejl«, uden dog — vel paa Grund af Tidens Korthed til Brevets Afgang — at antyde, hvorhen Rejsen gik. Men i Virkeligheden var han i stor Tvivl om, hvorvidt han nu e n t e n skulde opgive den allerede paabegyndte Englandsrejse og blive liggende ved Flekkerø til Slutningen af Juli Maaned for saa at sejle til Portugal, e l l e r skulde fortsætte Englandsrejsen og stræbe efter at komme lige saa hurtigt tilbage som efter den 1ste Rejse, maaske

¹⁾ Sein- eller Zeinbrevene bestemte bl. a. den Orden, hvori en Eskadres enkelte Skibe skulde sejle. Passiar eller Passiaring, ligeledes et oprindelig hollandsk Ord, betegner et Instruktionsmøde, som en Eskadres Chef afholdt med sine Skibschefer angaaende Sejladsens Maal eller lign. Ordet bruges ogsaa blot om det Flagsignal, hvorved et Møde indvarsles eller en Befaling udstedes.

senest i Begyndelsen af Avgust, og derpaa adlyde den nye Ordre. Da Vinden var god til Englandsfarten, og da Koffardiskibene let kunde falde i de frygtede irske Kaperes Hænder, hvis han nu overlod dem til sig selv, — valgte han det sidste Alternativ.

Men Rejsen, han saaledes tiltraadte, tog til alt Uheld længere Tid end beregnet. 12. Juli naaede han Doggersand (Doggersbankerne), 25. Juli Queensbourg, og havde derpaa i Sinde, da Handelskibene altsaa var in salvo, straks at vende tilbage til Norge a l e n e. Men Skipperne bad ham indstændigt om at blive og tage dem hjem med sig igen, da den engelske Flaade skulde have vundet en Sejr og spillede Mester i Søen, som derved blev gjort endnu mere usikker. Altsaa blev han. Godt var det, at engelske og hollandske Orlogsskibe, som han mødte 23., 24. Juli og 20., 21. Avg., heller ikke denne Gang voldte ham Besvær. Men da omsider Skibene var klare til Hjemrejsen, indtraf der »et meget haardt og ustyrligt Vejr og kontrari Vind«, som arresterede Konvøjen lige til 30. Avgust, saa at han efter en meget besværlig Rejse, hvorunder »Lossen« to Gange maatte befrygte en Lægerval, først 6. Septbr. ankom til Flekkerø, altsaa over en Maaned for sent for ham til at kunne begynde »Kanalrejsen«. To Ordre, af 5. og 26. Juli, som han her forefandt, bød ham at holde sig Befalingen af 28. Juni efterrettelig, og derfor beredte han sig ogsaa til at udføre det saaledes paa ny befalede Hverv; men allerede under 28. Avgust beordres »Engelen« at indlage nogen Ladning og derpaa vende hjem. Rejsen var saaledes kontremanderet. Men Englandsrejsens Besvær og mulig Sindsbevægelse har maaske i den Grad indvirket paa Barfods Helbred, at »Lossen«s Chef 9. Septbr. maa berette, at Barfod er »dødssyg, saa jeg tror ikke, han kan komme med« (hjem); efter nogle Dages Forløb fortælles dog, at han er i Bedring. 12. Septbr. befinder »Engelen« sig endnu ved Flekkerø, men 24. s. M. er Skibet paa Københavns Red, saa at det kan beordres indlagt.

4. Oktbr. reskriberer Kongen, at han »forlænges efter at være fuldkommen underrettet om«, med hvad Føje Barfod havde fortsat den sidste Konvøjrejse til England og mod Kongens Vilje undladt Rejsen til »Kanalet« efter sidste Ordre, som jo var udlovet baade danske og svenske Undersaatters Skibe ved offentlig Plakat, — og Kongen befaler derfor Admiralitetet at undersøge, hvem Skylden for denne Forsømmelse maatte tillægges. Tre Dage derefter indkom Barfod med et skriftligt Indlæg, hvori han bl. a. til sin Retfærdiggørelse fremsætter den rigtige Bemærkning, at efter hans Tanke — »for saa vidt han som Sømand kunde begribe« — ophævede den sidste Befaling om Kanalrejsen i k k e Instruksens Bydende om det 2det Englandstogt. Men han bad Admiralitetets

Ekscellenser om Tilgivelse for »Fejltagelsen« og om deres Intercession hos Kongen. Admiralitetet, for hvem Barfod ogsaa personlig havde maattet give Møde, fremstiller (4. Novbr.) Sagen for Kongen i en udførlig, upartisk Erklæring og slutter: »Da Barfod ved sin Hjemkomst fornam, at Kongen havde Mishag udi saadan hans Forretning, indflyr han nu til Kongens Naade, da det er sket af blot Misforstand«. 8. Novbr. resolverer Kongen, at han for denne Gang havde efterladt Barfod den begangne faute; dog skulde Admiralitetet give ham en Reprimande og alvorligt tilholde ham, at han en anden Gang saa sig bedre for og med mere promptitude efterlevede, hvad der blev ham anbefalet til den kgl. Tjenestes Fortsættelse.

Til denne vistnok ikke fortjente Ydmygelse kom der endnu et ærgerligt Efterspil. En Anders Fris, som 1690 havde været Skibsskriver paa »Engelen«, indgav et Par Aar efter en Klage over Barfods »uforsvarlige Konduite« paa den engelske Konvøjrejse. Barfod begærede derfor Arrest over Skriveren indtil Sagens Uddrag og maatte sætte sit Ejendomshus i Pant som Sikkerhed. Efter at nogle Søofficerer havde afholdt Forhør, indankede Sættatens Fiskal Michel Michelsen¹⁾ Sagen for en upartisk Oberkrigsret, som ogsaa 23. Avg. 1692 blev nedsat med Admiral Henrik Span som Præsident; Sagen paakendtes 12. Oktbr. af denne Ret og 14. Decbr. af Over-Admiralitetetsretten, hvis Medlemmer voterede »i 6 Klasser«. Skriveren havde villet bevise sine Paastande ved et Vidnesbyrd, som Mænd af Underklassen og en enkelt »Befalingsmand« havde underskrevet. Det første Punkt i Klagen lød paa, at Barfod havde overladt sig til altfor megen Drik om Bord, især 16. April, da han skulde gaa til Sejls ud af Sundet. Dommen lød paa Frikendelse, skønt Barfod selv maatte tilstaa, at han een Gang havde drukket over Tørsten, men dog derved ikke vist Forsømmelse eller Naklæssighed i Kongens Tjeneste. Det andet Punkt ankede over, at han paa Englandsrejserne havde haft »partikulær Last« (ham selv tilhørende Handelsvarer) om Bord, som tog Plads op for Provianten; den anklagede nægtede det ikke, men Varerne havde hver Gang kun haft en Værdi af 32 Pund Sterling og blev medtagne, uden at belemre Skibet, for under Skibets Pengemangel (Side 139) at skaffe Midler til Løn, Klæder og Tobak for Besætningen og til andre nødvendige Udgifter. Ogsaa for denne Anklage

¹⁾ Michel Michelsen var 1674 Faktor i Bantam (Museum, 1893, I, 331) og hjemkom n. A.; blev 1676 Fiskal paa Bremerholm og 1678 desuden Havnemester i Københavns Havn. 1685 afgiver han sidstnævnte Post og sendes til Vestindien; virker efter Hjemkomsten 1686 atter som Fiskal og bliver 1689 Assessor i Admiralitetet. Men 1700 udnævnes han til Kommandør-kaptein i Flaaden og bliver 1704 Kommandør. Død 1708.

frikendtes Barfod; men hvad det tredje Punkt angik, var han ikke saa heldig; han skulde have administreret Retten om Bord altfor lempeligt og tillige eksekveret de faldne Kendelser paa utilbørlig — vel: altfor mild — Maade. Herfor blev han dømt til en Bøde paa 50 Dlr. til Søkvæsthuset og til at udrede Sagens Omkostninger.

Men ellers havde Skibsskriveren selv ikke Glæde af sin Anklage. Da han ved sin Optræden let kunde have anstiftet Mytteri om Bord ved at tale om Skibets og Folkenes nære Undergang, skønt der ingen Fare var at vente; da han havde gjort Kaptejnen susspekt og været ham overhørig, og da han nu havde anklaget ham paa Ære og Liv, voterede Retten, at han skulde arbejde i Bremerholms Jærn paa Livstid. Af dem, der var i Ledtog med ham, dømtes en Sergent til at degraderes til menig og to Marinere til at løbe Spidsrod mellem 300 Mand. Denne Dom konfirmerede Kongen 17. Decbr. Men Anders Fris maa snart efter have fundet Lejlighed til at undgaa Retfærdighedens Haand; thi 1. Juli 1694 skriver han fra Ystad, hvor han har været i Udlændighed i to Aar, en Ansøgning til Kongen om Oprejsning for Dommen, saa at den »hverken paa hans gode Navn, Midler og Sikkerhed maa komme ham til Hinder, Skade eller Præjudice i nogen Maade«. Han tilføjer: Selv om Barfod ikke blev frifundet for alle Anklagerne, kunde det dog godt mærkes, at Aktor, Fiskalen, var Barfods Svoger¹⁾. At den »Officer«, som ogsaa havde attesteret Klagen, i Modsætning til de andre Deltagere blev pardonneret, var ogsaa uretfærdigt. Anders Fris selv havde snarere forventet Belønning end Straf for sin Optræden.

V. 1693—1699.

Aaret 1693, som indledede denne Periode, syntes ikke at ville medføre Vanskeligheder for Barfod. Efter Admiralitetets Forslag sættes han 15. April til Chef over Orlogsskibet »Gyldenløve« (56 Kan. 300 Md.), som 13. Juli indrangeredes i den Eskadre, der under Viceadmiral Christoffer Ernst von Stöcken²⁾ i Anled-

¹⁾ Michel Michelsen havde været gift med Lucia Jørgensdatter de With, død 1687, en Søster til Magdalene de W., til hvem Barfod ægteviedes 14. Decbr. 1688 med kgl. Bevilling i Michel Michelsens Hus. Sidstnævnte Søster, Barfods 2den Hustru, døde 1717. (Holmens Kirkebog).

²⁾ Christoffer Ernst von Stöcken, Son af (Over-)Rentemester Henrik von S. og Anna Cathrine von Felden. Født 1664; allerede 1682 Løjtn., 1684 Kaptejnlojtn., 1685 (ell. 86) Kaptejn III, 1688 Kaptejn II, 1689 Schouthynacht og Underadmiral ved Ekvipagen paa Bremerholm, 1693 Viceadmiral og Admiralitetsraad, 1694 Holmens Admiral, 1697 Admiral i Flaaden, 1702 Hvid Ridder, 1710 Afsked i Unaade, men med fuld Gage. Død 1711. D. biogr. Leks. 16, 543.

ning af Ratzeburgs Belejring førte Tropper til Travemynde; saa længe von Stöcken var fraværende fra Eskadren, førte Barfod Kommandoen over den. Man var afsejlet 20. Juli fra København, ankom 8 Dage derefter ved Trave, befalede atter hjem 30. Septbr. og ankrede 13. Oktbr. indenfor Tønden ved København.

Da Søkrigen, som ovenfor er berørt, endnu vedvarede og med den Usikkerheden paa Havet, havde Regeringerne i Stockholm og København 10. Marts 1691 underskrevet en Traktat (bekræftet 13. Januar og 17. Marts 1693), i hvis Paragraf 8 der aftaltes en fælles Konvøjering til Beskyttelse for danske, norske og svenske Skibe¹). I Overensstemmelse med denne Traktat besluttede den danske Regering 17. Oktbr. at afsende i næste Maaned et Krigsskib som Konvøj til Frankrig sammen med et svensk Orlogsskib. Hertil bestemtes paa dansk Side »Gyldenløve« med Barfod vedblivende som Chef. De øvrige Officerer var: Kapteinløjtnant Peter Koningk som næstkommanderende, Løjtnanterne Samuel de la Moinerie og Christian Ludvig Fuchs, Underløjtnant Jens Svendsen Gad og Lærling Johan Georg Müller. Skibspræst om Bord var Sander Nielsen²). Som Rettesnor for sin Kommando paa Togtet modtog Barfod foruden den sædvanlige skriftlige Instruktion ogsaa mundtlig Besked og endvidere en »Gehejmeinstruks« af 14. Novbr., der paalægger ham at forekomme al Viderværdighed, naar han møder de stridende Parters Orlogsskibe paa Søen; men Instruksens sidste Bestemmelse fik den alvorligste Betydning for Barfod og skulde i de vanskelige Tider ikke gøre Opgaven lettere for ham. Den lød saaledes: »For Resten skal han altid og

¹) Det skandinaviske Litteraturselskabs Skrifter 1826, 125. 152.

²) Peter Koningk (Koonig), født c. 1644 i Ditmarsken. Maanedsløjtn. 1678, Aarsløjtn. 1682, Kapteinløjtn. 1687, Kaptejn III 1697. Død 1705.

Samuelle Cercler de la Moinerie, født i Frankrig c. 1666, var 1683 om Bord paa den franske Flaade i de danske Farvande; blev s. A. efter Ansøgning dansk Løjtn. og 1696 Kapteinløjtn. Afskedigedes 1711 for Svagelighed. Død 1714.

Christian Ludvig Fuchs, Broder til Generalmajor Andreas Fuchs. Volontør og fra 1685 Lærling. Løjtn. 1691. Kapteinløjtn. 1695. Kaptejn III 1697. Død 1707 som Følge af Saaret fra 1694. Lützow, Søoff. 234.

Jens Svendsen Gad. Lærling i Skibbyggeriet 1685, men fra 1688 i Flaaden. Løjtn. 1693. Kapteinløjtn. 1699. Død 1702.

Johan Georg Müller havde tjent i Militien, men blev 1690 Lærling i Søetaten. Underløjtn. 1695. Løjtn. 1696. Kapteinløjtn. 1700. Afsked med Pension 1703, derpaa vist bestallet Færgemand paa Falster med Kaptejns Karakter.

Hr. Alexander (Sander) Nielsen Chrystalsin, Student fra Roskilde Skole 1678, personel Kapellan 1684 i Asnes og 1685 i Aversi. Skibspræst 1689 paa Den grønne Drage og 1694 paa Gyldenløve. Sognepræst i Tømmerby-Lil 1695. Død 1705. Kirkehist. Saml. 5. R. 5, 671.

o v e r a l t som Orlogsmænd vores Vimpel fra Storestangen føre, som hannem ikke kan formenes« af nogen, heller ikke af Englænderne, hvem det samme ingenlunde er forbudt paa danske Strømme eller under danske Kasteller¹⁾.

Barfod afsejlede 5. Decbr. fra Sundet med nogle faa Koffardimænd og maatte for Tykning 7. Decbr. søge ind til Merdø, hvorfra han to Dage efter naaede Flekkerø. Her traf han den franske Orlogskaptejn Jean Bart²⁾ og hans 6 eller 7 Fregatter, som havde nogle kornladede Handelsskibe og engelske Priser hos sig. Bart havde hemmelig Forstaaelse med den danske Regering, saa at nogle af hans Skibe endog havde overvintret i København. Med ham havde ogsaa Barfod nu en Konference, hvorunder de gensidig meddelte hinanden Indholdet af deres Ordre og traf Aftale om de Koffardimænd i Konvøjen, der skulde losse i Dynkerken og le Havre. Endvidere befaledes det 23. Decbr. hjemmefra, at Barfod i al Stilhed skulde overlægge og træffe Aftale med Bart om, hvorledes denne kunde gøre Konvøjen sammen med Barfod, uden dog saa vidt muligt at forene sig med ham, men følge ham i Afstand for at assistere ham, hvis Englændere eller Hollændere vilde gøre Konvøjens Skibe nogen Overlast. Senere hen, i Januar, blev Barts Fregatter paa Kongens Befaling men i al Hemmelighed forsynede med Proviant. — Den svenske Fregat »Wachtmeister« (54 Kan., Kaptejn Anckerloo), der skulde være Barfods Kompagnon, saa man ikke noget til i Flekkerø, da den laa aftaklet i Marstrand og havde afmønstret sit Mandskab. Da der tilmed kun havde meldt sig faa Handelsskibe til at slaa Følge med Barfod, havde han sikker Udsigt til at skulle overvintre i Flekkerø. Tiden gik med Kanon- og Geværksercits og med Skibets Eftersyn; man opdagede en slem Læk endog i Krudtkamret; Vandet stod ind ad Hullet »som fra en Tap paa en Tønde«.

¹⁾ Tidsskr. f. Søvæsen 1900, 253—57.

²⁾ Jean Bart, født 1650 i Dynkerken, var først i hollandsk Orlogstjeneste under Ruyter, men fratraadte, da Frankrig kom i Krig med Holland. Var derpaa 1676—77 Chef for en Eskadre franske Kapere; blev 1679 lieutenant de vaisseaux, 1686 capitaine de fregatte, 1688 capitaine de vaisseaux og 1691 Eskadrechef. Da Ludvig XIV personlig meddelte ham sidste Udnævnelse, svarede Bart: Sire, deri har De gjort rigtigt. Ved Lagos erobrede eller opbrændte han i 1693 87 Koffardi- og 5 Krigsskibe. 1694 fik han en stor Kornflaade trods Englændernes Aarvaagenhed ind til Dynkerken; dernæst angreb han Schoutbynacht Hidde de Vries, der havde standset den store Flaade, som Barfod konvojerede; skønt han kun havde 6 Skibe med 272 Kanoner mod Fjendens 8 Skibe med 390 Kanoner, erobrede han 3 Orlogsskibe, forjog Resten af disse og befriede Koffardimændene. For denne Bedrift skænkedes han fransk Adelsbrev. Ogsaa 1696 tilføjede han Hollands Handelsflaade betydelige Tab. Han gør snarere Indtryk af en forvoven Viking end af en regulær Marineofficer. Død 1702. Bibliographie universelle (1843), III, 174. Salmonsens Konv. Leks. 2. Udg. 2, 696.

Da Overvintringen blev til Virkelighed, maatte Barfod efter Ordre af 6. og 13. Januar i det nye Aar 1694 aftakle »Gyldenløve«, lægge Officerstaben og det meste af Mandskabet i Kvarter i Christianssand og anbringe Krudt og Proviant i Land, idet man havde det Haab, at »Wachtmeister« dog vilde vise sig i Marts. Men allerede 17. Febr. indsaa man i København, at Konvøjen ikke en Gang til den Tid vilde komme af Sted; da dette blev bekendtgjort for Skipperne ved Christianssand, erklærede disse, at de hellere vilde vente end afsejle paa egen Haand. Kort i Forvejen havde man oplevet en vældig Orkanbyge i Flekkerø, der sprængte Ankere og Tov, ja rev hele Klippestykker løs; men da Bygen efter kun et Kvarteers Rasen trak bort, skete ingen større Skade. 16. Febr. afsejlede Bart med sine 7 Fregatter og 24 Koffardiskibe; derved kunde »Gyldenløve« benytte de bedste Fortøjningsringe, som de franske hidtil havde ligget ved; og Barfod kunde nu ogsaa udvælge sig en mindre udsat Plads. Under 24. Marts fik han fornyet Ordre om at lade Koffardiskibene afsejle paa egen Risiko, om de ønskede det. — Indkvarteringstiden hengik for Mandskabet i Christianssand tildels i Ørkesløshed. Nogle af Folkene rømte bort, andre drak deres Klæder op; en stor Del blev syge af Kulde og fik Feber, andre laa til Sengs af gamle Skader, atter andre af Skørbug, — omendskønt en klog Kone havde anvist Barfod et godt Middel mod denne Sygdom; — nogle enkelte døde, deriblandt en Matros, som fik sit Banesaar i Slagsmaal. Til alt dette kom, at det var knapt med baade Penge og Proviant.

Foraaret viste sig og kunde vel bebude bedre Tider. Ved Begyndelsen af April var »Gyldenløve« igen fuldt tiltaklet og bemandet samt nu forsynet med nogen Proviant. Den 17. s. M. loves det Barfod, at Snauen Pack-an (16 Kan. 64 Md., Kaptejn Mogens Sehested¹⁾) med det første skulde blive ham sendt til Hjælp. Da det svenske Orlogsskib fremdeles udeblev, synes Regeringen selv at have tabt Taalmodigheden paa dette Tidspunkt siden den (8. Maj) ved Ekspres afsendte en Befaling til Barfod om nu at tage af Sted alene, men dog sammen med de franske Fregatter og assisteret af disse, saaledes som Aftalen med Bart var. Men saa dagedes det. 17. Maj var Pack-an naaet til Flekkerø, og 30. Maj mødte endelig det svenske Skib, nu under Kaptejn

¹⁾ Mogens (Magnus) Sehested, Søn af Oberst Jens S. til Holmgaard og Sophie Eriksdatter Gyldenstjerne. Født c. 1664, Volontør 1682, Løjtn. 1685, Kaptejn III 1690. Efter Konvøjrejsen 1694 degraderes han 1695 til Løjtn., bliver 1696 atter Kaptejn III og straks efter Kaptejn II. Kommandørkaptejn 1697, Kommandør 1704; døde 1710. Tidsskr. f. Søværnen 1919, 501.

Gustaf Wattrang¹⁾, da den tidligere Chef var død. Ved Lodtrækning tilfaldt (i Følge ovennævnte Traktats § 12) Førerpladsen paa Udvejen Barfod, og Rejsen kunde begynde²⁾.

9. Juni lettede »Gyldenløve«, »Pack-an« og »Wachtmeister« med omtrent 90 Koffardiskibe. Intet mærkeligt indtraf, før man efter otte Dages Sejlads omtrent havde naaet Doggersbankerne. Da stødte man 17. Juni paa nogle hollandske Orlogsskibe under Schoutbynacht Hidde de Vries³⁾, som efter Kongen af Englands Ordre begærede at efterse alle Koffardimændenes Passer. Dette indvilligede Barfod i; men mod Aftale besatte Hollænderne dog en Del af Konvøjens Skibe, tog Skipperne fra deres Fartøjer og gjorde Mine til at ville opbringe disse. Det var derfor meget belejligt, at Bart næste Dag indtraf paa Stedet med sine 8 Fregatter; han angreb Hollænderne i en rask lille Fægtning og havde efter to Timers Forløb erobret tre af deres Orlogsskibe og forjaget Resten. Barfod kunde nu sejle videre, efter at Skipperne var bragte tilbage til deres Skibe. Han stræbte dernæst efter at bringe Konvøjens danske Kornskibe ind til le Havre, hvilket trods Modvinden ogsaa lykkedes; men han havde den Ærgrelse, at Englænderne, der betragtede Korn som Kontrebande, senere gjorde sig til Herrer over nogle af dem. Her i Kanalen viste Bart sig atter et Øjeblik, men forsvandt lige saa hurtigt igen. 23. Juni lod Barfod Pack-an forlade Konvøjen for at ledsage 6 Skibe til Indløbet ved Dynkerken; men derefter saa han intet mere til Snauen selv. Næste Dag prajede en engelsk Fregat Konvøjen i Kanalen og fordrede 3 svenske Kornskibe udleverede. Barfod protesterede, men Wattrang modsatte sig ikke og drog den følgende Dag bort fra Flaaden med Englænderen og de 3 Skibe, da hans Ordre, efter hans For-

¹⁾ Gustaf Wattrang (eller Wattranh, som han selv skriver sit Navn), der var af en adlet Slægt, fødtes 1650. Han blev 1689 Skibskaptejn, førte 1694—95 Konvøjen sammen med Barfod og blev Viceadmiral 1700. I Krigens Tid opererede han 1710 i Finskebugt. I 1711 og i 1712 (da han blev Admiral) deltog han i forskellige Transporter fra Sverig til Vismar og til Tyskland. Heri havde han ikke altid Lykken med sig, heller ikke i 1714 mod Russerne ved Hangø. Desuagtet var han n. A. bestemt til samme Front, men blev syg og døde 1716. Nordisk Familjebok (1921), 31, Sp. 898 f.

²⁾ Danske Magazin 5. R. 4, 240. 248. 258. 263. 271.

³⁾ Hidde de Vries, der nedstammede fra en berømt Søkriger, fødtes 1645, blev Kaptejn i den hollandske Marine 1691 og n. A. Schoutbynacht. Var 1694 Øverstbefalende i Nordsøen, hvor han i Juni traf Barfods Konvøj, men derpaa blev angrebet af Jean Bart (se Side 145, Anm. 2), som entrede Schoutbynachtskibet Prins Friso, og i et forbitret Haandmænge gjorde de Vries selv og Halvdelen af hans Skibsbesætning ukampdygtig og erobrede Skibet. To andre Hollændere gik det ikke bedre; de øvrige tog Flugten. De Vries blev bragt til Dynkerken, hvor han straks efter døde af sine Saar. J. C. Jonge, Geschiedenis van het nederlandsche Zeewezen (1860), 3, 400 f.

klaring, kun lød paa at gøre Modstand mod Kapere og ikke mod regulære Krigsskibe. Saaledes var Barfod ganske alene om at værne den store Handelsflaade under den nye Situation, som nu udviklede sig.

24. og 28. Juni mødte Konvøjen en engelsk Fregat paa Dogersbankerne; den vilde visitere Flaaden. Barfod gjorde klart Skib og modsatte sig Fordringen, men bevidnede tillige, at ingen af Koffardifarerne havde forbudne Varer om Bord; Parterne skiltes efter gensidig Salut. To Dage derefter fremkom nogle andre Fregatter og Jagter med det samme Forlangende, men med samme Resultat. Men endnu samme Dag ved Middagstid viste 12 andre engelsk-hollandske Orlogsskibe sig, som efter Affyringen af adskillige Varselsskud, men uden nogen Forhandling besatte Handels-skibene med Englændere, fjærnede Skipperne fra deres Skibe og til sidst omringede hele Flaaden paa alle Sider. Dette stod paa under tyk Luft og stærk Kuling, der sluttelig blev til en »Himmelstorm«, som ogsaa under andre Omstændigheder vilde have gjort det nødvendigt at søge en sikker Ankerplads. Barfod var med »Gyldenløve« langt tilbage i Flaaden, men da det befaledes ham at naa op til det engelske Admiralskib, maatte han lyde. En Salut, han havde afgivet, blev i k k e besvaret. — Og saaledes kom under Englændernes Pres omtrent hele Konvøjen 1. Juli til Ankers paa Duyns Red, hvor »Wachtmeister« allerede i Forvejen var ankommet.

I Indberetningerne af 10. og 24. Juli til Kongen om denne Begivenhed paastaar Barfod, at der ikke havde været andet for ham at gøre end at søge Duyns, da den stadige Vestenvind, som den Gang herskede, kun vilde have tilladt ham at sejle tilbage til Norge, hvilket var urimeligt og mod Instruksen. Men der fandtes aldeles intet om Bord paa Konvøjen, som kunde have gjort dens Opbringelse berettiget. Ene, som han var, kunde han ikke hindre dette Overgreb.

Efter at Konvøjen var kommet til Ro paa Duyns Red, skulde Skippernes Papirer eftersees; det skulde ske, lovede man, kun af en »Prisemester« og ikke af nogen Domstol; men Sagerne kom dog for Doctor communs, som var berygtet for sin langsomme Rettergang. Alligevel fremmedes Undersøgelserne godt, vel fordi Papirerne befandtes rene. De fleste Skibe var efter Haanden blevet frigivne; Kornet, som var bestemt til Flandern, blev udlosset af Skibene, men maatte sælges til alle og enhver undtagen til de franske. Barfod mente, at alle Skibene kunde være klare til at løbe ud henimod Maanedens Slutning. Noget lignende, om end ikke saa meget, ventede man i København, hvorfra en Ordre af 21. Juli udgik til Barfod om straks at afsejle til Frankrig, naar

blot Flertallet af Skibene var klare, uden at oppebie de andre, der ikke var komne saa vidt. Det tegnede saaledes virkelig til, at den fortrædelige Affære dog trods alt skulde faa en glædelig Udgang.

Men det værste var endnu tilbage. Ganske uventet blev der nu Tale om Strygning af Vimpelen, netop den Sag, som Gehejmeinstruksen ubetinget havde forbudt Barfod at indlade sig paa. Og fra den Dag, da den engelske Orlogsflaade mødte hans Konvøj ved Doggersand, og indtil hans tvungne Opankring for Duyns var der aldeles ikke stillet nogen Fordring til ham om saadan Strygning, — lige saa lidt som i de 6 derpaa følgende Uger, da han laa interneret paa Duyns Red, hvor dog adskillige Admiralskibe, der kunde have krævet saadan Respektbevisning, passerede forbi hans Ankerplads, — det var Barfods Betragtning af disse Forhold, hvilken han senere meddelte baade Overkrigssekretæren Jens Harboe¹⁾ i København og »Envoyéen« (eller Residenten) i London, Cancelliraad Jakob Henrik Paulli²⁾; og det var den Betragtning, som den danske Regering i sine diplomatiske Indlæg ogsaa adopterede. Men jo mere uventet Fordringen dukkede op, desto mere uforstaaende maatte man betragte hele Sagen.

12. Avgust maatte Barfod hemsende en Indberetning af følgende Indhold: For to Dage siden indkom en engelsk Orlogseskadre under Viceadmiral Clowdisley Shovell³⁾ her paa Reden, uden at »Gyldenløve« lige saa lidt som »Wachtmeister« fandt sig foranlediget til at salutere hans Flag. Barfod havde ikke glemt, at Englænderne for nylig havde undladt at besvare hans Salut. — Men straks efter indfandt en Officer sig fra Eskadren om Bord hos Barfod og forlangte, at »Gyldenløves« Vimpel skulde stryges for

¹⁾ Jens Harboe, Overkrigssekretær fra 1688, Chef for Krigskancelliet, fungerede som Krigs- og Marineminister. D. biogr. Leks. 7, 81.

²⁾ Jakob Henrik Paulli blev 1690 Legationssekretær i London og 1694 Resident samme Steds indtil 1698, da han adledes med Navnet von Rosen-schild. D. biogr. Leks. 14, 298.

³⁾ Sir Clowdisley Shovell, født 1650 i Norfolk, kom 1664 til Søs i den engelske Marine, blev 1673 Sekondløjtn., 1677 Kaptejn, 1689 Eskadrechef, 1690 »rear-admiral« (jfr. det senere Kontreadmiral og det samtidige Schoutbynacht) i det blaa Flags Eskadre, 1692 i den røde Eskadre, 1693—95 Viceadmiral i samme Eskadre (under Lord Berkeley); »forfremmedes« 1696 til Viceadmiral under det blaa Flag, 1702 til Admiral under det hvide, 1703 til »rear-admiral of England« og kommanderede Flaaden en chef. Navnene Bantry Bay, Duncannon-castle, Barfleur, (hvor han ved at gennembryde den franske Linie forberedte Englændernes Sejr), la Hogue, Calais, Vigo, St. Mary, Gibraltar, Malaga, Lissabon, Toulon, Antibes viser Skuepladserne for hans omfattende Krigervirksomhed. Han beklædte desuden ogsaa andre Stillinger; bl. a. var han fra 1698 Parlamentsmedlem. 1707 omkom han ved Scillyøerne under ret mærkelige Omstændigheder. Dictionary of national biography, 52, 159 f.

Viceadmiralen, hvortil Barfod høfligt svarede, at det havde han ingen Ordre til. To andre Officerer fremførte dernæst den samme Fordring og fik samme Svar. Til sidst blev endnu fire andre Officerer afsendte med det modererede Forlangende, at Vimpelen kun skulde kippes saaledes, at den blot et Øjeblik blev strøget for derpaa atter igen at vaje; hvis dette nægtedes, vilde det blive ham aftvunget med Magt. Barfods Svar gik ud paa, at han havde udtrykkelig Ordre til ikke at vise den krævede Hyldest, som Englænderne selv ikke havde villet vise det danske Kronborg; og for at adlyde nu maatte han kræve Viceadmiralens skriftlige Vidnesbyrd om, at Fordringen var stillet til ham efter den engelske Konges Ordre. Men dette Krav blev ham nægtet, og Officerernes talrige Besøg hørte op. — Den svenske Skibschefs Opmærksomhed var blevet vakt ved disse Besøg; og da han fik Grunden dertil at vide, erklærede han for Barfod, at det skete var ham ukært, men det bedste var vel dog at lade det komme til det yderste, siden Barfod jo havde sin Konges Ordre for sig; det blev vel iøvrigt kun ved Truslerne.

Men omtrent samtidigt havde et engelsk Orlogsskib lagt sig for Anker tæt ved »Gyldenløve«. I Løbet af den derpaa følgende Nat kunde man høre, at det nære engelske Skib beredte sig til Kamp, og Barfod gjorde da det samme. Ved Aftenstid tog han som sædvanlig Vimpelen ind, men viste den igen ved Reveillen næste Morgen (11. Avgust), da Skibsrådet enstemmigt havde besluttet sig til at maintainere »Kongens Vimpel« i den ulige Kamp, som sikkert forestod. Atter viste to Officerer sig med den tidligere Begæring, men fik til Svar af Barfod, at han hverken kunde eller turde indvillige deri; de kunde gøre, hvad de vilde, da han jo var i deres Magt; men skød de tre Skud, skulde de selv faa det fjerde. »Sterling Castle«, det ovennævnte Orlogsskib (70 Kan., 300 Md., 200 Soldater, Kaptejn Dahn), lagde sig nu agter for »Gyldenløve« og skød tre Skud, to efter Vimpelen og et langskibs; og efter en fornyet, sidste Opfordring til Eftergivenhed sendte Englænderen »Skud paa Skud ind i Hjærtet paa Skibet«, som »i samme Moment« svarede med sine Stykker baade oven og neden og med Musketteri, uagtet ikke alle Kanoner kunde bakses eller bruges ret, hvis man ikke vilde ramme de tæt ved liggende danske Handelskibe, tilmed da »Gyldenløve«, der laa for to Ankere, ikke kunde forandre Stilling. Men da en anden Englænder, ligeledes paa 70 Kanoner, nærmede sig »Gyldenløve« om Bagbord for at deltage i Kampen, lod Barfod baade Vimpel, Fløje, Ræer og Stænger stryge; kun Flaget, hvis Fald var skudt over, blev hejset igen.

Efter at Kampen saaledes var indstillet, vilde Englænderne straks belægge Barfod med Arrest, men de opgav det foreløbig,

da han var blevet saaret i Striden. En Hob engelske Soldater kom om Bord for at plyndre, men fjærnedes hurtigt, og Størstedelen af det røvede blev tilbagegivet. Selve Admiralen for det blaa Flag, John Berkeley¹⁾ paa »The Queen«, (under hvem Shovell rangerede), lod en Officer overbringe Barfod den Erklæring, at »Differencen« mellem Viceadmiralen og Barfod havde været ham ukær. — Saaledes endte denne bevægede Dag, om hvis Begivenheder den svenske Kaptejn Wattrang paa Opfordring udstedte en Attest, som er bilagt Barfods Rapporter.

Under Fægtingen var paa dansk Side 3 Personer faldne og i alt 18 blevet mer eller mindre haardt saarede, hvoraf én eller to kort efter døde. Af Befalingsmændene var Lærling Müller saaret af en Træsplint i den venstre Kind; Løjtnant Fuchs havde faaet et Skud af en Musketkugle i højre Bryst og var saa medtaget, at han ved Barfods endelige Afrejse maatte lades tilbage i Sheerness; han blev aldrig fuldt helbredet og døde 1707 som en Følge af Saaret. Barfod selv endelig var truffet i højre Haand og i »venstre Sides Kød«, saa at »det ene Ben fik en slem Skade, der hindrede ham i at gaa«; (formodentlig var Saaret i den øverste kødrige Del af venstre Ben). — Paa engelsk Side skal der have været 8 døde og 16 kvæstede. Da alle Englændernes Træffere paa »Gyldenløve« kun var oven Vandlinien, kunde Reparationerne deraf straks paabegyndes.

Englændernes Harme over Barfods udviste Fasthed var stor; »Gyldenløve« truede de med at skyde i Sænk eller lade gaa op i Luer ved en Brander; Barfod selv stillede de Galgen i Udsigt, dersom det viste sig, at han ikke havde haft kgl. Ordre for sin Adfærd. 13. Avg. erklærede de Arrest for baade »Gyldenløve« og Barfod; foreløbig nøjedes de med at bortføre Kaptejnlojtnanten, Løjtnant Gad og Styrmanden fra Skibet; men alle tre kom dog fri et Par Dage efter. Paa Grund af Blessuren tillodes det Barfod under Opsigt af nogle engelske Officerer at blive om Bord paa hans eget Skib; men 17. Avg. blev dette besat af engelske Soldater og førtes derpaa ved sin egen Besætning under et meget strengt Vejr til Londons Revier og lagdes 28. s. M. under Kastellet Sheerness' Kanoner, efter at Sejlene var blevet slagne fra Ræerne og borttagne. Næste Dag fik Barfod Besøg af »Pack-an«s Chef,

¹⁾ John Berkeley, Lord of Stratton, født 1663, blev 1685 1ste Løjtn. paa et Orlogsskib, fik 1686 selvstændig Kommando, var allerede 1688 »rear-admiral of the fleet« og n. A. Viceadmiral for den blaa Eskadre, men kort efter for den røde; 1693 Admiral atter paa den blaa. Hans Krigstogter førte ham til Bantry Bay, Brest, Camaret Bay, Dieppe, le Havre, St. Malo, Dynkerken, Calais og St. Martin; han var ikke altid heldig og skal have været en vanskelig Karakter. Død 1697. Dictionary of national biography 4, 360 f.

Mogens Sehested, hvem han paalagde sammen med »Wachtmeister« at føre Konvøjflaaden fra Duyns videre til Frankrig, hvilket ogsaa straks efter skete¹⁾. — 14. Septbr. maatte Barfod skifte Opholdsted, idet han overførtes til Orlogsskibet »Swiftshur« ved Bay de North; Rapporterne blev fra den Tid affattede paa »Gyldenløve« af Kaptejnløjtnanten, men underskrevne af Barfod paa det engelske Skib. Barfods Saar var langsomt til at læges; det vides ikke, om han af den Grund fik, som han havde ønsket, Tilladelse til at søge Bartskeer ved Besøg i Land; men i Oktbr. blev Benet »opskaaret« (opereret) og derved fremmedes Helbredelsen betydeligt. Hvor megen Høflighed Englænderne end udviste mod Barfod, sneg Tiden sig kun langsomt frem under hans Ophold paa det fremmede Skib, og det var ham derfor en Befrielse, da Arresten Natten den 18. Novbr. erklæredes hævet for hans eget og hans Skibs Vedkommende; næste Morgen traadte han over paa »Gyldenløve« og overtog atter sin gamle Kommando. —

Allerede samme Dag, som det blodige Sammenstød var sket, indtraf Resident Paulli paa Krigsskuepladsen og opfordrede Barfod til at indgive udførlig Relation om det forefaldne og lovede ham at ville remonstrere den ham vederfarne Uret for den engelske Regering. For en Sikkerheds Skyld overgav Barfod ham foreløbig alle de Embedspapirer, han selv havde i Værge. — Den danske Konge havde 24. Avg. modtaget Underretning om Begivenheden, men havde ogsaa kort i Forvejen — uheldigvis for Barfod — oplevet noget lignende ved et Besøg paa Kronborg, idet 4 eller 5 engelske Krigsskibe, der skulde føre en Konvøj hjem til England, havde passeret Slottet uden at salutere, hvilket efter Kongens Ord »var saa meget mere strafbart, som vi samme Dag selv der var til Stede«. Derom havde Kongen allerede ladet skrive til Paulli og fortsatte nu 25. Avg. om Barfods Tilfælde: Kongen var højlig surpreneret over de engelske Officerers insolance og haabede, at den vilde blive tilbørlig straffet; havde Barfod manqueret i noget, burde man først have indgivet Klage over ham til Kongen og ikke straks grebet til Vaaben, »hvilket vi med mere Føje kunde have gjort mod de engelske, som her senest uden nogen Æresbevisning i vores Præsens Øresundet passerede«. Endvidere krævedes 28. Avg. Barfods Relaxering, da han ikke kunde undværes til at føre Konvøjen videre; men hvis han havde pecceret mod sin Konges Ordre og ladet mangle paa at vise tilbørlig Æresbevisning, saa vilde

¹⁾ En kgl. Befaling om Afrejsen udstedtes først 4. Septbr., sammen med en Advarsel for Sehested om at vogte sig i engelske Havne for saadanne »Fortrædeligheder« som Barfods; de skulde undgaas ved Vimpelens Indtagelse, førend man eventuelt anløb en af disse Havne.

Kongen ogsaa tilbørlig anse dette og give Englands Krone billig Satisfaktion. 3. Septbr. fordrede det engelske Gesandtskab i København den tilbudte Satisfaktion ved Barfods Afstraffelse, hvilket Kongen indvilligede i, for saa vidt Barfod havde handlet mod det, som andre Potentaters Orlogsskibe plejer at gøre, og for saa vidt Kongen i lige Maade maatte faa Satisfaktion for det i Sundet passerede. Englænderne havde under de fortsatte Forhandlinger villet paastaa, at »Gyldenløve« ikke havde ført en »flamme eller Vimpel«, men derimod en »pavillon« (Stander?)¹⁾, men denne Paa-stand vilde den danske Konge ingenlunde godkende, da den ganske stred mod de faktiske Forhold; dog maatte han (15. Oktbr.) vedblivende love, at Barfod skulde blive exemplariter straffet. Endelig i Decbr. bestemte den engelske Regering sig til at give Kongen den begærede Oprejsning, — hvorved Kronborg for Fremtiden skulde hilses med tre Skud, som dernæst besvaredes af Slottet, — men ogsaa denne Indrømmelse blev kun gjort i Forhaabning om, at Kaptejn Barfod blev tilbørlig straffet af sin Konge²⁾.

Efter Barfods Frigivelse 18. Novbr. skulde Rejsen gælde Hjemmet. Kongen havde nemlig allerede 8. Septbr. udstedt den Ordre, (som Barfod først fik i Hænde 11. Oktbr.), at han ikke skulde føre »Gyldenløve« videre til Frankrig, men direkte til København. Belært af Erfaringen beordrede man ham endvidere 20. Oktbr. (modtaget 20. Novbr.) til ved Afsejlingen fra Themsen paa Stortoppen kun at vise en Fløj (til at vise Vinden) og ikke nogen Vimpel; derom havde Barfod selv 14. Oktbr. udbedet sig Instruks. — »Gyldenløve« indtog Proviant og agtede 7. Decbr. at afsejle fra Sheerness, men hindredes deri af Modvind; da endelig en gunstig Vind blæste tre Dage efter, gik den straks over til Storm fra Nord, som nødte Skibet tilbage igen, — og saaledes gik det i alt tre Gange. For Vinterens og Uvejrets Skyld maatte Barfod Nyaarsdag 1695 søge Telbourghoeft ved Gravesend. Under en »Himmelstorm« var man her saa heldig i Tide at opdage under Gallionen en større Læk, foraarsaget af Rotter, der havde gnavet sig igennem. Men i øvrigt vedblev Vinteren at være meget streng; Isgangen var saa stærk, at man under Tiden kunde tvivle om »Gyldenløves« Redning; men Skibet stod sig dog, medens et andet tæt ved maatte sættes paa Grund for ikke helt at synke; i over

¹⁾ C. F. Scheller, Fransk og dansk Marineordbog viser, at flamme betyder baade »Vimpel« og »Stander« og pavillon: »Flag«. Men pavillon kan i dette Tilfælde i det diplomatisk Sprog maaske være brugt om en »Stander« eller en »Gøs«; i det mindste hedder »Gøs« netop: pavillon de beaupré (paa Bovsprydet). »Flag« førte Barfod sikkert ikke paa Stortoppen, men under Gaffelen.

²⁾ Danske Magazin 5. R., 4, 287. 291. 293. 299. 300. 307. 320.

en Uge kunde intet Fartøj komme hverken fra eller til Borde hos Barfod for Is, hvilket ogsaa besværliggjorde Provianteringen. 10. Febr. var Stillingen omsider saa god, at man kunde tænke paa at afsejle; dette blev dog først iværksat 24. Febr., og efter en Rejse under særdeles haardt Vejr naaedes 2. Marts Hillevaags Havn, en halv Mil fra Mandal, hvor noget Havari repareredes og Provianten kompletteredes. Endnu 13. Marts laa »Gyldenløve« her og først 28. s. M. naaedes Københavns Red, saa at det 2 Dage efter kunde beordres indlagt til Aftakling, »hvis Aarstiden tillod det«.

Hvad der nu ventede Barfod ved Hjemkomsten, var ikke glædeligt. Nu — om ikke før — naaede det Budskab ham, at hans Hustru under hans Fraværelse havde maattet opleve tre Børns Død i en og samme Novbr. Maaned, nemlig Sønnerne Laurids, 5 Aar gl., og Jørgen, 2½ Aar, samt Datteren Janicke Catharine, 1½ Aar. — Og faa Dage efter Ankomsten, 2. April, udgik den Ordre til Søetatens Fiskal Michel Michelsen og Kaptejnerne Peter Henriksen Moss, Hans Schønnebøl¹⁾ og Knud Reedtz, at de uden Ophold ved afholdte Forhør skulde eksaminere Barfods Aktion, saa at der siden kunde resolveres om, paa hvad Maade han skulde tiltales og dømmes. 25. Maj paalægges det derefter Admiralitetet at afgive Betænkning over Forhørets Resultat og at tilkendegive, om han befindes strafværdig eller ej, og med hvad Straf han bør ansees, hvis han har forbrudt sig. Den forlangte Erklæring blev afgivet 11. Juli. Heri hedder det: Da Vidnesbyrdene, som blev aflagte for Admiralitetet af »Gyldenløve«s Officerer og Præst, ganske stemte overens med Barfods egen Journal paa Togtet, stod det fast, at han, følgende sin Instruks, hele Tiden havde ført sin Vimpel, indtil Overmagten tvang ham til at stryge den. Det kunde vel ikke nægtes, at Barfod maaske havde irriteret Shovell ved ikke straks ved dennes Ankomst at salutare hans Flag; men for Barfod taler dog den Omstændighed, at han laa langt borte fra denne Viceadmiral, og at »Wachtmeister«, som laa lige ved Shovell, heller ikke havde saluteret. Barfod bør undskyldes, thi 1) der findes vel Traktater om — og der har ogsaa fundet Sammen-

¹⁾ Peder Henriksen Moss, født c. 1650 i Norge. Kaptejn med 400 Dlr.s Løn 1678, men 1679 med 300. 1686 Kaptejn II, 1687 Kaptejn I. Død 1697.

Hans Schønnebøl er født c. 1650 eller 1654 i Nordlandene, Søn af Lagmand Mandrup Peersen S. og Maren Jørgensdatter Staur. Blev Maanedsløjtn. 1679, Aarsløjtn. 1680, Kaptejnsløjtn. 1684, Kaptejn III 1689, Kaptejn II 1694, fik 1696 Inspektionen over Matroserne, der indkvarteredes paa Møen, blev Kommandørkaptejn 1697, Kommandør 1701, Schoutbynacht 1704. Indstilles 1710 til Afsked som Viceadmiral. Død 1714 i Stege. Adelsaarb. 1914.

stød Sted angaaende — Salutering og Stængers Strygning, men ikke om Vimpelens; 2) dennes Strygning havde Shovells overordnede Officerer heller ikke tidligere forlangt af Barfod; det maa have været Shovell selv, som uden Ordre, men »af sit eget Hoved« har tiltaget sig Myndighed dertil; 3) hvis Duyns er det eneste særlig udkaarerede Sted, hvor Vimpel ej bliver taalt¹⁾, burde Barfod som ukendt med Forholdene straks fra Begyndelse være blevet underrettet derom. Det er heller ikke i Overensstemmelse med »alle Folkis Ret« (Folkeretten) at behandle en arresteret Person saaledes, som sket er. — Og da Barfod altsaa har været nødtvunget til at forsvare sig og ikke i ringeste Maade kan have forset sig mod de engelske, bør Kongen ingen Unaade kaste paa ham, men tværtimod tage ham i Beskærmelse mod de engelske Pretentioner.

Denne velvillige Erklæring blev dog ikke betragtet som helt fyldestgørende. Med Undtagelse af en Ordre, dateret 17. Avg., om, at Barfod og flere andre Søofficerer skulde i sorte Klæder bære den afdøde Prins Christians Lig ved Jordefærden i Roskilde Domkirke, udgik der dette Aar ingen Befaling til ham, saa at Niels Juel atter maa vise sig som hans »Ven« ved 8. Oktbr. at rette det Spørgsmaal til Kongen, om Barfod, som siden sin Hjemkomst ingen Vagt eller Tjeneste har gjort, igen maa »fange sin Funktion« lige med de andre Søofficerer, hvoraf der kun er faa her til Stede. Svaret lod vente paa sig en Stund. Først 10. Marts 1696 har Kongen »fundet for godt, at Barfod igen sin Tjeneste som tilforn forretter og gør«. Men Virkningen af denne Resolution, især med Hensyn til Ordre om Udkommando for Barfod, skulde ikke blive stor. Saavidt vides, blev der først hele to Aar efter, 31. Avg. 1698, betroet ham et Skib at føre, og det endda kun en lille Fregat eller Snau, nemlig »Sværmeren« (16 Kan., 70 Md.), der sammen med 7 andre af samme Størrelse i en ganske kort Tid skulde holde taktiske Øvelser i Sundet under Generaladmiralløjtnant Ulrik Christian Gyldenløve. Heller ikke det næste Aar synes man at have haft Brug for ham til Søs. Ved Christian V.s Ligkondukt²⁾ bar han en Blodfane.

Naar Admiralitetets Frikendelse af Barfod ikke blev taget til Følge af Kongen, maa Grunden dertil vel nærmest søges i den Omstændighed, at Kongen for selv at opnaa Satisfaktion i Kron-

1) Dette er vel ogsaa Meningen af Kong Christians Bemærkning om, at de engelske »holder Dunes som deres chambre royale«, — altsaa som et kongeligt Gemak, hvor man havde visse særlige Etikette-Regler at følge ved sin Optræden.

2) Mejborg, Chr. V.s Hof, 124.

borgspørgsmaalet havde maattet love England Satisfaktion ved Barfods Afstraffelse. Med andre Ord: Spørgsmaalet Barfod var blevet et udenrigspolitisk. Den »Afstraffelse«, som saaledes ved Tidernes Ugunst tildeltes ham, blev just ikke haard, ikke Afskedigelse, heller ikke Degradation, som hans Kompagnon Mogens Sehested maatte lide; Barfod blev staaende i sit Nummer blandt den samme Klasse Officerer, der dog nu kaldtes Kommandørkaptejner, alt ganske som tidligere; men Straffen blev en stiltiende Henvisning til en Uvirksomhed i hans egentlige Fag paa ubestemt Tid, ydmygende nok for en Mand i sine bedste Aar. Dog er det mærkeligt, at der for denne Tid, da han blev betragtet som ubrugbar, i k k e er forefundet nogen Klage eller Ansøgning fra hans Haand, hvori han fremsætter Ønske om, at disse Unaadens Tider snarest maatte ophøre.

Omtrent samtidigt med Undersøgelsen af Barfods Sag blev ogsaa en anden, lignende Affære taget i Betragtning. Det er af Interesse at sammenligne de to Tilfælde. Kaptejn Just Juel¹⁾, der ved Afsejlingen paa en Konvøjrejse 1694—95 ligesom Barfod havde faaet Gehejmeinstruksen at rette sig efter, havde ogsaa, ganske som Barfod, nægtet at fyldestgøre engelske Orlogsmænds Fordring om at kipe Kongens Vimpel, selv om dette Nej skulde koste Blod. Men dermed hører Ligheden ogsaa op. Medens Barfods Affære fandt Sted paa en af mange Skibe belempret Red, hvor hans Skib laa fast forankret som et Blokskib og som et sikkert Maal for Fjendens Kugler, saa at han umulig kunde undgaa den deciderede Overmagt, der mødte op med store Reserver, — skete Just Juels Sammenstød med to Englændere 30. 31. Maj 1695 derimod i rum Sø²⁾, som tillod fordelagtige Manøvrer; hans to Fjender, hvoraf ingen var hans Overmand, (50 danske Kanoner mod henholdsvis 30 og 40 engelske), optraadte desuden ikke samlet, men kun enkeltvis; og Taagen, som kom til sidst, umuliggjorde Kampens Fortsættelse, der maaske ellers i k k e vilde være blevet glædelig for Just Juel. Endnu en Forskel er der: Juel vandt fuld Aner-

1) J u s t J u e l, Søn af Henrik J. og Sophie Høg Justdatter. Født 1664, Lærling 1686, Løjtn. 1689, Kaptejn III 1691, Kaptejn II 1695, Kommandørkaptejn 1697, Kommandør 1704; Udsending i Rusland 1709—11, Viceadmiral 1712. Faldt ved Jasmund 1715. Jonge, J. Juels Liv, 82—102. Tidsskr. f. Søvæsen 1900, 258—60. D. biogr. Leks. 8, 587.

2) »For at evitere saadan Fortrædelighed, som var Barfod vederfaret«, beordredes Just Juel under 1. Septbr. 1694, at han skulde ind- og nedtage alle Vimpler, Flage og Stænger, hvis han nødtes at søge engelsk H a v n, hvor engelske Orlogsmænd maatte findes eller ankomme. (Men i aaben Sø skulde Strykning af Vimpelen altsaa fremdeles nægtes).

kendelse hos sin Konge; Barfod — lige det modsatte, og han havde dog i sin forud beskikkede ulykkelige Stilling haft mindst lige saa god Vilje til at hævde de danske Farver som hans fra først af heldigere stillede Standsfælle.

Oprejsningen for Barfod kom i de følgende Krigstider, da han baade blev brugt og avancerede: 1700 konfirmeredes han som Kommandørkaptejn, blev 1701 Kommandør, 1703 Schouthbynacht og 1710 Viceadmiral. Men ogsaa de Tider havde et skæbnesvangert Aar i Følge.
